

Una estàtua a La Moncloa

A la legislatura de la triple C –crisi econòmica, corrupció i Catalunya– Mariano Rajoy hi ha abocat conservadorisme a cabassos. Ha fet servir el manual del ‘laissez faire, laissez passer’, el mateix que l’ha fet progressar en política.

Anàlisi de Víctor Maceda

Feia tot just dos mesos que era president del Govern espanyol quan Mariano Rajoy, a les 20:18 hores del 23 de febrer del 2012, va agafar el seu telèfon mòbil, va picar la icona dels missatges de text i va escriure de manera literal: “Esto no es facil ,no hay que equivocarse. Tranquilidad... Es lo que unico que no se puede perder. Un abrazo”.

El destinatari de l’SMS era Luis Bárcenas, tesorer del PP durant 19 anys, del 1900 al 2009, quan va haver de dimitir per la seua imputació en el *cas Gürtel*, un càrrec en què no va ser rellevat de forma immediata, perquè la direcció del partit considerava que la seua era una “renúncia transitòria”. De fet, van continuar ingressant-li una nòmina mensual ben sucosa, que la secretària general, María Dolores de Cospedal, justificaria com a “indemnització simulada en diferit”.

El fet cert és que aquell missatge dirigit a Bárcenas condensava, en bona mesura, la manera d’actuar de Rajoy. “No hay que equivocarse”, deia, i per això tot sovint opta per no canviar res. “Tranquilidad”, prossegueix, i la calma és una característica inherent al president espanyol. “Es lo único que no se puede perder”, resumia Rajoy.

Pràcticament un any després, el 13 de gener del 2013, Rajoy va enviar-li un altre SMS a Bárcenas, que cada vegada es trobava en una situació més compromesa, per demanar-li més calma encara: “Luis ,lo entiendo. Se fuerte. Mañana te llamare. Un abrazo”[sic].

Set mesos i mig més tard, Rajoy s’adreçava als altres 349 diputats del Congrés per tal d’explicar la seua relació amb l’antic tesorer. La situació ja era insostenible, però en una conjuntura tan extrema, també va ser capaç d’esgotar els terminis tant com va poder, i no va efectuar la compareixença que li reclamava l’oposició fins la jornada en què la majoria de ciutadans començava les seues vacances estivals: l’1 d’agost.

Uns pocs dies abans, després de participar en una cimera de la Unió Europea, una periodista va fer-li dues preguntes, la segona de les quals, sobre els efectes que podia provocar l’entrada de Bárcenas a la presó. “La

segunda ya tal...”, va encertar a pronunciar Rajoy, que amb anterioritat ja s’havia vist obligat a *respondre* preguntes d’aquest tipus. Per exemple, el febrer del 2013, en una compareixença conjunta amb Angela Merkel, quan li van demanar pels apunts comptables que apareixien a la llibreta de Bárcenas i en què figurava el seu nom. El president va contestar de manera críptica: “Todo lo que se refiere a mi y que figura allí, a los compañeros míos de partido que figuran allí, no es cierto, salvo alguna cosa, que es la que han publicado los medios de comunicación.” Un desencert rere un altre que afegia més i més confusió. Rajoy va començar a esquivar tant la premsa que les seues intervencions davant els periodistes es van passar a retransmetre a través d’una televisió de plasma. Òbviament, sense acceptar preguntes.

En definitiva, l’estigma de la corrupció –que ha malmès la imatge de l’Estat espanyol i, sobretot, la dels dos partits fins ara majoritaris– planava per sobre d’una economia en plena crisi, que només va reviscolar una mica en travessar l’equador de la legislatura.

I és que, a més de Bárcenas, la primera meitat del mandat de Rajoy va estar marcada per la prima de risc i el rescat bancari. Dos fenòmens intrínsecament lligats que van evidenciar l’extrema gravetat que vivia l’economia espanyola.

La prima de risc en relació al bo alemany va fer el cim l’estiu del 2012, quan va arribar als 638 punts bàsics. No n’hi havia per menys: s’acabava de produir el rescat de Bankia –la marca que aixoplugava Caja Madrid, Bancaixa i cinc petites caixes d’estalvi més, fusionades dins del procés de concentració bancària promogut pel Govern– i la milionària injecció de capital de la Unió Europea a fi que el sistema financer espanyol no fera fallida.

Aquell bany de realitat va anar acompanyat d’un nou paquet de retallades –els populars també van tenir el seu *maig del 2010* i la seua vaga general, com José Luis Rodríguez Zapatero–, amb mesures tan impopulars com la reforma laboral que abarata el comiat, la pujada de l’IRPF o

l'increment de l'IVA, que els socialistes havien elevat del 16% al 18% l'any 2009 –el PP va protagonitzar una campanya furibunda en contra– i Rajoy va situar en el 21% a partir del setembre del 2012.

El gallec va estripar el seu programa en benefici de l'estabilitat. De fet, es vanta d'haver evitat un rescat sever de debò, com els de Grècia o Portugal, que fins i tot hauria compromès la continuïtat de l'Estat espanyol a la zona euro.

Les mesures adoptades, però, van enfurismar tothom: tant els partidaris com els detractors. Els autònoms, per comptes de les grans empreses, han estat els principals damnificats. La pujada impositiva ha estès un corrent de descontentament amb una dreta que s'esperava més liberal i menys intervencionista. A l'hora de la veritat, en canvi, es va nacionalitzar Bankia i es van assumir unes pèrdues globals superiors als 60.000 milions d'euros.

Si descomptem els actius de les entitats de crèdit rescatades amb diners públics, aquest ha estat el cost del *crash* bancari espanyol. Uns diners que hauran de pagar tots els contribuents.

Quan les dades macroeconòmiques van començar a oferir notícies positives, la detenció de Rodrigo Rato –vice-president i ministre d'Economia en temps de José María Aznar– va significar un altre sotrac al si del PP. Rato, que ja estava imputat pel *cas Bankia*, va ser interceptat per la policia un mes abans de les eleccions autonòmiques del 24 de maig, acusat de frau, neteja de capital i alçament de béns. Un terratrèmol que feia inútil la reducció de la taxa de desocupació del 25% al 21%.

El correctiu de les autonòmiques i municipals –el PP va perdre, entre més feus, la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de Madrid– va confiar qualsevol

esperança de recuperació a la fermesa contra el sobiranisme català.

En efecte, en aquest cas Rajoy tampoc no ha passat de ser una estàtua a La Moncloa. Les quatre

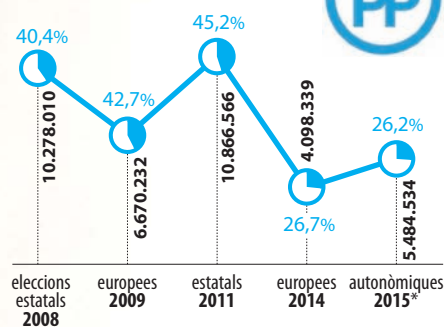
grans darreres diades coincideixen amb el seu mandat: la manifestació multitudinària contra la retallada de l'Estatut, la cadena humana que va enllaçar Catalunya de cap a cap, la V de la Diagonal i la Via Lliure de la Meridiana. El president espanyol va negar-li a Artur Mas el pacte fiscal que demanava per tal d'apaivagar els ànims dels catalans, i tot seguit, va assistir immòbil a l'auge de l'independentisme, que s'ha multiplicat com mai.

La consulta del 9 de novembre del 2014 –prohibida per l'Estat, però celebrada, malgrat tot– va constatar que hi havia dos milions de catalans disposats a trencar amb Espanya. Onze mesos més tard, el 27 de setembre del 2015, unes eleccions de caràcter plebiscitari confirmaven que vora el 48% dels catalans anhelaven la creació d'un estat propi, un percentatge que, en escons, supera la majoria absoluta.

El "xoc de trens" que es veia venir està a punt de consumir-se: la continuïtat de Rajoy –amb el presumible suport de Ciutadans– impossibilitaria qualsevol entesa. Mentrestant, ell afirma que "los catalanes hacen cosas" i es pregunta "¿y la europea?", quan li diuen que els catalans no necessàriament haurien de perdre la nacionalitat espanyola en una Catalunya independent. •

Resultats electorals

Vots i percentatge

*L'any 2015 s'han celebrat eleccions en 15 de les 17 autonomies, totes excepte el País Basc i Galícia. S'hi inclou el resultat d'UPN (92.705 vots a Navarra), FAC (44.480 vots a Astúries) i PAR (45.846 vots a Aragó), que el 20 de desembre es presenten coalitzats amb el PP.